

УТВЪРЖДАВАМ.....

ДИРЕКТОР: Детелина Царвулкова

ЗАПОВЕД № №РД – 16 – 76 / 15.09.2022 г.

**ПРОГРАМА ЗА ГРАЖДАНСКО,ЕКОЛОГИЧНО,ЗДРАВНО И ИНТЕРКУЛТУРНО
ОБРАЗОВАНИЕ ПО НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „БЕЗ СВОБОДЕН ЧАС“**

за учебната 2022/2023 година

Настоящата програма е приета на заседание на педагогически съвет с протокол № 19 / 13.09.2022 г. и е утвърдена със Заповед № РД – 16 – 76 / 15.09.2022г. на Директора на 132.СУ „Ваня Войнова“.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ.

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА.

Програмата е свързана с необходимостта от засилване на механизмите за отчетност,

наблюдение и контрол по отношение подобряване качеството на образованието чрез

осигуряване на условия за непрекъснат образователен процес на децата и учениците в

детските градини, в училищата и в центровете за специална образователна подкрепа

(ЦСОП), както и създаване на условия за опазване на живота и здравето им.

Националната програма се реализира чрез два модула:

- модул „Без свободен час в училище“ с цел създаване на условия за непропускане на

учебно съдържание и на възможности за достатъчно учебно време за усвояването и

осмислянето му чрез осигуряване на заместващи учители и други педагогически

специалисти , водещи групите за терапевтични и рехабилитационни дейности (само за

ЦСОП).

- модул „Без свободен час в детската градина“ – за създаване на възможности за непрекъснат

процес на организация на предучилищното образование чрез осигуряване на провеждането

на планираните педагогически ситуации от заместващи учители през календарната година

2. СЪЩНОСТ.

- Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за

устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

- Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.
- Екологичното образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване природната среда и на екологичното равновесие.
- Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

3. ЦЕЛИ.

3.1. Обща цел.

Постигане на оптимална организация на предучилищното и училищното образование

при отсъствие на учител чрез използване на програмното финансиране.

3.2. Конкретни (специфични) цели.

- Повишаване ефективността на разходите на училищата, ЦСОП и детските градини.
- Реализиране на политиката за повишаване на обхвата на децата в детските градини

и създаване на мотивация за задържането на учениците в училище и повишаване на качеството на образование.

- Непрекъснатост на педагогическото взаимодействие за постигането на очакваните

резултати, свързани с цялостното развитие на детето и придобиване на компетентности,

необходими за успешното преминаване към училищното образование.

- Повишаване ефективността на публичните разходи на училищата, ЦСОП и

детските градини чрез целесъобразно и законосъобразно разходване на предоставените

допълнителни средства за изплащане на реално взети учебни часове в училище и ЦСОП и

астрономически часове в детската градина от учители, които заместват отсъстващи от работа

учители и други педагогически специалисти, водещи групите за терапевтични и рехабилитационни дейности (само за ЦСОП), във връзка с ползването на отпуск съгласно

Глава осма, Раздел I от Кодекса на труда.

- Прецизна отчетност при рационално използване на публичните ресурси с цел

постигане на по-добра ефективност и ефикасност.

4. РЕАЛИЗИРАНЕ.

- Чрез учебното съдържание по общообразователните учебни предмети.
- В часа на класа.
- Чрез дейността на педагогическия съветник.
- В извънкласни и извънучилищни форми на работа.

Чрез проекти и мултимедийни презентации, разработени от учители и ученици

5. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ.

5.1. Повишаване ефективността на публичните разходи на училищата, ЦСОП и детските градини при използване на програмното финансиране за оптимална организация на образователния процес в детската градина, в училището и ЦСОП

при отсъствие на учител и други педагогически специалисти, водещи групите за терапевтични и рехабилитационни дейности (само за ЦСОП) и подпомагане на бюджетите им.

5.2. Повишаване качеството на училищното и на предучилищното образование:

- Непрекъснатост на учебния процес в детската градина и в училището – изпълнение на училищните учебни планове и програмни системи, разглеждане на теми по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование.
- Непрекъснатост на образователния процес в ЦСОП – за извършване на диагностична, рехабилитационна, корекционна и терапевтична работа с деца и ученици, педагогическа и психологическа подкрепа, прилагане на програми за подкрепа и обучение на децата и учениците в ЦСОП, обучение на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст и професионално обучение за придобиване на първа степен на професионална квалификация и/или за придобиване на квалификация по част от професия;
- Максимален обхват на учениците в учебни занятия и на децата във формите на педагогическо взаимодействие – повишаване на адаптацията, мотивацията, успеваемостта и осигуряване на ритмичност при оценяване.
- Намаляване броя на отсъствията на учениците и на децата в училищата, в ЦСОП и в детските градини по неуважителни причини.
- Опазване живота и здравето на децата и учениците чрез превенция на риска,

сигурност на родителите за присъствието им в училището и в детската градина, повишаване авторитета на образователните институции сред родителската общност, опазване на материално-техническата база.

II. ИНСТИТУЦИОНАЛНА ПОЛИТИКА НА 132.СУ „ВАНЯ ВОЙНОВА” ЗА ПОДКРЕПА НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ.

Училищните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са насочени към изграждане и поддържане на демократична училищна организационна култура, която насърчава спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни ценности:

Училищните политики включват:

1.Училищни ритуали ,свързани с:

- а) откриване и закриване на учебната година.
- б) официално раздаване на свидетелства за основно образование, дипломи за средно образование.
- в) награждаване отличили се ученици и учители.
- г) честване на Национални празници.
- д) изпращане на завършилите зрелостници.

2.Възпитаване в трайни навици за отдаване на почит и израз на националното самосъзнание чрез:

- а) изслушване на националния химн в тържествени за държавата и училището моменти.
- б) поставяне на националния флаг на фасадата на училището.
- в) отбелязване на годишнини на значими събития от българската история.

3.Етичен кодекс на училищната общност на 132.СУ „Ваня Войнова”,

Който се разработва и приема от педагогическия съвет, представители на Обществения съвет, на Училищното настоятелство и на Ученическия съвет.

4.Училищни символи: знаме и лого на 132.СУ „Ваня Войнова”.

Училищните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование включват и подкрепа на инициативността и участието на учениците чрез подходящи за възрастта им демократични практики като:

- Участие в различни форми на ученическо самоуправление и представителство, регламентирано в рамковите изисквания-Приложение №6 към чл.17, ал.2 от Наредба №13/21.09.2016г.

- Организиране на училищни кампании в подкрепа на здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и др.
- Организиране на училищни празници и събития.
- Участие в проекти.
- Участие в клубове и неформални групи по интереси.
- Реализиране на различни форми на посредничество при решаване на конфликти, превенция на агресията.
- Въвеждане на практиката на ученици-наставници за превенция на конфликти, отпадане от училище и др.
- Проучване на мнения, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предложения по училищния живот.

III. ЗАДАЧИ.

1. Изграждане на култура на поведение в ученическата общност и готовност за участие в училищния живот.
2. Изграждане на здравна и екологична култура.
3. Свободен и самостоятелен избор на професионален път на развитие и реализация.
4. Изграждане на национално самочувствие и отговорност у учениците, възпитание на инициативност и подготовка за пълноценен живот.
5. Противодействие на агресивността и насилието.

IV. ДЕЙНОСТИ И МЕРОПРИЯТИЯ.

1. Възпитаване на дисциплинираност и гражданско поведение чрез:
  - учебната, извънкласната и извънучилищната дейност.
2. Спазване на правилника за дейността на училището.
3. Спазване на правилника за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и др.

V.РАМКОВИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ГРАЖДАНСКО,ЗДРАВНО,ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ.

1. Рамковите изисквания за резултатите от обучението по гражданско,здравно,екологично и интеркултурно образование са насочени към надграждане и разширяване на изискванията за резултатите от обучението,определени в държавния образователен стандарт за предучилищното образование,за общообразователната подготовка и за профилираната подготовка.

2. Рамковите изисквания за резултатите от обучението по всеки един от елементите на интердисциплинарния комплекс са определени,както следва:

- по гражданско образование – в приложение №1.
- по здравно образование – в приложение №2.
- по екологично образование – в приложение №3.
- по интеркултурно образование – в приложение №4 от Наредба №13.

3.Рамковите изисквания за резултатите от обучението са ориентир за разработване на програмни системи,както и на учебни програми за придобиване на разширена и/или на допълнителна подготовка,както и в часа на класа,в рамките на целодневната организация или в дейностите в центровете за подкрепа за личностно развитие,съобразно проучените интереси и потребности на учениците и преценката на учителя.

4.Учителите по своя преценка използват,комбинират и адаптират рамковите изисквания за резултатите от обучението съобразно проучените интереси и потребности на учениците.

VI.КООРДИНАЦИЯ.

За координиране при прилагането на училищните политики за подкрепа на гражданското,здравното,екологичното и интеркултурното образование в 132.СУ „Ваня Войнова” отговарят следните работни екипи:

1. Комисия по организиране и провеждане на училищни празници и ритуали.
2. Координационен съвет за противодействие на училищния тормоз.
3. Координационен екип за личностна подкрепа.
4. Комисия по БДП.

VII. КОНТРОЛ.

1. Контролът по провеждане на възпитателната работата се осъществява от Директора на училището и заместник-директор по учебната дейност.
2. На контрол подлежи цялостната възпитателна дейност, съгласно настоящата програма и плана за контролната дейност на Директора на училището и заместник-директор по учебната дейност.
3. Резултатите от изпълнението на програмата се отчитат на заседание на педагогическия съвет.

VIII. ПРИМЕРНИ ТЕМИ ПО ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ.

Програма с теми по гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование по етапи. Всички, които заместват, не по предмета, използват тема по избор от тази програма и я вписват в дневника.

Общи теми:

ПРИМЕРНИ ТЕМИ ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО

ОБРАЗОВАНИЕ ПО НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „БЕЗ СВОБОДЕН ЧАС“:

I. Гражданско образование.

1. Символи и ритуали в РБ (химн, герб, знаме на РБ).
2. Националните празници на България.
3. Институциите в РБ.
4. Символи на ЕС (знаме на ЕС, конституция на ЕС).
5. България част от ЕС.
6. Що е гражданско общество?
7. Гражданските права.

8. Права и задължения на детето.
9. Демокрацията в нашето общество.
10. Моят клас е моето семейство.
11. Моите права и отговорности в училище.
12. Аз и училището.
13. Как да отстоявам правата си, без да нарушавам правата на другите.
14. Дом и семейство.
15. Деца без родителски грижи.
16. Младите хора и престъпленията.
17. Етнически общности.
18. Култура.
19. Структура и правомощия на териториалната общинска администрация.
20. Инвалиди.

II. Здравно образование.

1. Психичното ни здраве по време на COVID-19 (коронавирус). Лична хигиена, облекло, външен вид.
2. Хранене. „За” и „против” диетите.
3. Наднормено тегло и затлъстяване.
4. Физическо развитие и дееспособност.
5. Психично здраве и личностно развитие.
6. Сексуално здраве.
7. Младите хора и зависимостите.
8. Първа помощ в екстремни ситуации.
9. Вредата от телевизора и компютъра.
10. Епидемии и предпазни мерки.
11. Болести, свързани с храненето.
12. Здравословни навици на храненето.

13. Физиологическото действие на тютюнопушенето.
14. Краткотрайни и дълготрайни последици от тютюнопушенето.
15. Решението да не пушим.
16. Рискове за здравето от злоупотреба с алкохол и наркотици.
17. Стресът и упражненията.
18. Какво знаете за СПИН.
19. Цели на бъдещето.
20. Да кажем „Не“ на проблемните ситуации.

III. Екологично образование.

1. Екология и здраве.
2. Екологичните кризи.
3. Да съхраним природата.
4. С велосипед към бъдещето.
5. „Зелените идеи“ на учениците са грижа за природата.
6. Да бъде чисто нашето училище.
7. Шумът около нас.
8. Нашето населено място преди и сега.
9. Екологична култура – събиране на отпадъците.
10. Денят на Земята.
11. Разбиране на философията на екологичното образование.
12. Преоткриване на природата.
13. Екологично наблюдение.
14. Отпадъците у дома.
15. Опазване на застрашени видове.
16. Радиацията.
17. Биологичното разнообразие – подправка на живота.
18. Аквариумът като модел на екосистема.

19. Околната среда и войната.

20. Градът на бъдещето.

IV. Интеркултурно образование.

1. Отношенията в обществото.

2. Междупersonностни отношения.

3. Етническа толерантност.

4. Религия, религиозни и етнически конфликти.

5. Какви качества трябва да притежава достойният човек?

6. Агресията в училище и извън него.

7. Умения за работа в екип.

8. Отношението към парите и материалните ценности.

9. Ценностите, които осмислят човешкия живот.

10. Благотворителност.

11. Аз-концепция и културна идентичност.

12. Глобална и локална култура и образование.

13. Интеркултурното образование и правата на човека.

14. Културните различия в семейната среда.

15. Мултикултуралността на света и образованието.

16. Особености на образованието при различните политически режими.

17. Отношения между културите и образование.

18. Предразсъдъците, расизмът и дискриминацията в образованието.

19. Психоаналитични теории за отношенията между етносите.

20. Училище и интеркултурна компетентност.

ИЗГОТВИЛ: Комисия за разработване на Програма за гражданско, екологично, здравно и интеркултурно образование и Програма за гражданско, екологично, здравно и интеркултурно образование по Национална програма „Без свободен час“.